

VII.501.106.2020.MKS

Pan
Tomasz Zdzikot
Prezes Zarządu
Poczty Polskiej S.A.
kontakt@poczta-polska.pl
ePUAP

Szanowny Panie Prezesie,

do Rzecznika Praw Obywatelskich zwrócił się obywatel z wnioskiem o podjęcie sprawy dotyczącej odmowy wydawania przesyłek pocztowych osobom przebywającym na kwarantannie. W związku z tym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627), pragnę zwrócić się do Pana Prezesa z prośbą o udzielenie wyjaśnień zgodnie z treścią niniejszego pisma.

Pragnę na wstępie podkreślić, że Rzecznik Praw Obywatelskich ma świadomość wyjątkowych okoliczności związanych ze stanem pandemii koronawirusa, które stanowią wyzwanie dla funkcjonowania wielu podmiotów świadczących usługi publiczne. Niestety nierzadko okoliczności te prowadzą do ograniczenia konstytucyjnych praw i wolności obywateli. Zadaniem Rzecznika Praw Obywatelskich w tej sytuacji jest podejmowanie działań w celu minimalizacji ryzyka zagrożenia dla praw podstawowych i kontrola podejmowanych ograniczeń co do ich zgodności z prawem.

Zgodnie z treścią wniosku przedstawionego Rzecznikowi Praw Obywatelskich, organy Poczty Polskiej odmawiają wydawania przesyłek, wykorzystując informacje o adresach osób objętych obowiązkową kwarantanną udostępniane im przez odpowiednie

organy władzy publicznej na podstawie przepisów (kolejnych) rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, tj. zarówno obowiązującego w dniu wpłynięcia wniosku § 2 pkt 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 kwietnia 2020 r.¹, jak i obecnie obowiązującego § 2 pkt 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2020 r.². Z informacji dostępnych na stronie Poczty Polskiej wynika natomiast, że przesyłki dla osób objętych kwarantanną przechowywane są w placówkach pocztowych do czasu zakończenia przymusowej izolacji ich adresatów³. Wyjątek od tego sposobu postępowania z przesyłkami stanowią przekazy pieniężne, które dostarczane są w oparciu o szczególną „bezpieczną” procedurę.

Rzecznik Praw Obywatelskich, zdając sobie sprawę z konieczności odpowiedniego zagwarantowania bezpieczeństwa pracowników i klientów Poczty Polskiej, postanowił zwrócić się do Pana Prezesa z prośbą o przedstawienie wyjaśnień dotyczących możliwości rozszerzenia bezpiecznego sposobu dostarczania na innego rodzaju przesyłki. Istotne dla obywateli przebywających na kwarantannie może być w szczególności otrzymanie przesyłek zawierających towary niezbędne do życia codziennego (np. produkty medyczne), zamówione jeszcze przed objęciem ich obowiązkiem kwarantanny. Zarazem korzystanie z danych osobowych udostępnionych przez odpowiednie organy władzy publicznej nie powinno prowadzić do nieuzasadnionej dyskryminacji osób przebywających na kwarantannie, a ograniczenie świadczonych im usług przez operatora pocztowego Poczta Polska S.A. powinno być odpowiednio proporcjonalne do zagrożeń.

Ostrożność w korzystaniu z udostępnionych danych osób objętych kwarantanną, w szczególności prowadzącego do ograniczenia przysługujących im praw w zakresie korzystania z niektórych usług, jest wymagana z uwagi na szereg wątpliwości dotyczących prawidłowości umocowania organów władzy publicznej do przekazania tych danych

¹ Rozporządzenie RM z dnia 19 kwietnia 2020 r w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 697 ze zm.)

² Rozporządzenie RM z dnia 7 sierpnia 2020 r w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 1356 ze zm.)

³ *Poczta Polska: koronawirus- informacje dla Klientów*: <https://www.poczta-polska.pl/koronawirus-informacje-dla-klientow/>.

Poczta Polska: specjalne procedury obsługi przesyłek osób przebywających na kwarantannie, <https://media.poczta-polska.pl/pr/500071/poczta-polska-specjalne-procedury-obsługi-przesylek-osob-przebywajacych-na-kwarantannie> (dostęp: 5 października 2020 r.).

w trybie określonym w przepisie § 2 pkt 7 powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2020 r. W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich przepis ten nie odpowiada elementarnym standardom stanowienia prawa. Zgodnie bowiem z art. 51 ust. 5 Konstytucji RP dane osobowe gromadzone przez władze publiczne mogą być udostępniane jedynie na zasadach i w trybie określonych w ustawie. Powołana w treści rozporządzenia podstawa prawna w postaci przepisów delegacyjnych zawartych w art. 46a i art. 46b pkt 1–6 i 8–12 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 284, 322, 374 i 567) nie może zostać uznana za prawidłowe źródło umocowania do gromadzenia i przetwarzania danych osobowych osób objętych kwarantanną przez Poczta Polską. W przepisach tych nie zawarto podstawy prawnej dotyczącej ściśle możliwości przetwarzania danych osobowych osób objętych kwarantanną. Warto przy tym zaznaczyć, że możliwość taką przewidują wyraźnie przepisy dotyczące innych działań podejmowanych na podstawie ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

W związku z powyższym zgodnie z wykładnią tych przepisów w oparciu o zasady prawidłowej legislacji, w tym zasadą racjonalnego prawodawcy, pominięcie aspektu ochrony danych osobowych w delegacji ustawowej do wydania rozporządzenia z art. 46a ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi nie pozwala na rozszerzającą interpretację kompetencji Rady Ministrów w tym zakresie. W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich, pomimo formalnego obowiązywania przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2020 r. (a także wcześniej obowiązujących rozporządzeń RM) umożliwiające udostępnienie danych osób objętych kwarantanną podmiotom wymienionym w jego § 2 pkt 7, należy zachować daleko posuniętą ostrożność w ich przetwarzaniu z uwagi na możliwość poważnego naruszenia prawa obywateli, o którym mowa w art. 51 Konstytucji RP.

Pragnę podkreślić, że swoje wątpliwości Rzecznik przedstawił również Ministrowi Zdrowia w wystąpieniu z dnia 29 kwietnia 2020 r. wskazując na problem niedostarczenia przesyłek pocztowych osobom przebywającym na kwarantannie oraz kwestionując legalność przekazywania Poczcie Polskiej informacji o osobach odbywających obowiązkową kwarantannę określoną w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 19 kwietnia

2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Rzecznik, wystąpił z prośbą o podjęcie działań w celu usunięcia wskazanych naruszeń praw jednostki. W odpowiedzi Minister Zdrowia poinformował, że rozporządzenie z dnia 19 kwietnia 2020 r., oraz kolejne rozporządzenia zmieniające te rozporządzenie „zostały wprowadzone w związku z planowanym wprowadzeniem możliwości głosowania korespondencyjnego w wyborach prezydenckich i możliwości doręczenia wyborcom tzw. pakietów wyborczych przez pracowników operatora pocztowego”. Co istotne, odnosząc się do problemu niedostarczenia przesyłek osobom przebywającym na kwarantannie, wskazywano, że „żaden operator pocztowy nie ma prawa odmówić przekazania przesyłki osobie przebywającej na kwarantannie(...)”. Ponadto Minister Zdrowia podkreślił, że „informacja o przebywaniu danej osoby na kwarantannie przekazywana operatorowi wyznaczonemu nie miała i nie ma na celu wprowadzenia szczególnych sposobów zabezpieczenia osoby doręczającej przesyłkę danemu odbiorcy. Każdy operator pocztowy, podobnie jak inny pracodawca, ma obowiązek wprowadzenia odpowiednich procedur i higieny pracy w zależności od oceny ryzyk zawodowych”.

W ponownym wystąpieniu z dnia 30 czerwca 2020 r. do Ministra Zdrowia, Rzecznik podkreślał, że „brak podjęcia odpowiednich działań w celu usunięcia naruszenia zgodnie z treścią wystąpienia z dnia 29 kwietnia 2020 r. oraz, co więcej, powtórzenie kwestionowanego rozwiązania w kolejnych rozporządzeniach uchwalanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239 ze zm.), należy z punktu widzenia Rzecznika Praw Obywatelskich ocenić jako brak poszanowania dla praw i wolności obywateli oraz podstawowych zasad ustroju Rzeczypospolitej Polskiej”. Minister Zdrowia, w krótkiej odpowiedzi, podtrzymał wcześniejsze stanowisko. W załączeniu uprzejmie przesyłam kopie wystąpień RPO do Ministra Zdrowia, a także odpowiedzi Ministra Zdrowia w przedstawionej sprawie.

W związku z powyższym – mając w szczególności na uwadze stanowisko Ministra Zdrowia wskazujące na obowiązek dostarczenia przesyłek pocztowych wszystkim klientom, bez względu na okoliczność odbywania przez nich kwarantanny – proszę uprzejmie o pilne

przedstawienie RPO wyjaśnień dotyczących możliwości minimalizacji ograniczenia usług świadczonych przez Poczta Polska osobom objętym kwarantanną.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie z upoważnienia RPO/